

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เรื่อง โวหารในงานเขียน (๒)

ครูผู้สอน ครูปรเมษฐ ศรีกำเหนิด
ครูคณิตา หนูนอนันต์

อาหารในงานเขียน (๒)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายและประเภทของโวหารได้
๒. รวบรวมโวหารจากสื่อต่าง ๆ ได้
๓. อธิบายความหมายของข้อความที่เป็นโวหารได้
๔. บอกความสำคัญของการใช้โวหารในการสื่อสารได้

ในยามค่ำคืนพระจันทร์ก็ส่องแสง
สุกสว่าง ค่ำคืนนั้นพระจันทร์ทรงกลด ท้องฟ้า
กระจ่างใส เห็นดวงดาวส่องแสงระยิบระยับ
งามจับตา เป็นภาพที่สวยงามติดตาตรึงใจ
พวกเราทุกคน

ร่วมกันคิด พิจารณา

โหวตที่ครูอ่านให้ฟังเป็นโหวตประเภทใด

พรรณาโหวต

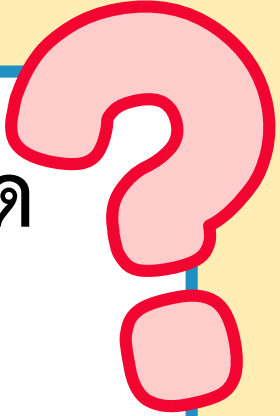

ร่วมกันคิด พิจารณา

ภาพที่ถ่ายทอดมานี้
ครบถ้วนตามข้อความ
ที่ครูนำมาอ่านหรือไม่

โวหารประเภทใด
นำมาถ่ายทอด
เป็นภาพวาดได้ดีที่สุด
เพราะเหตุใด

ทบทวน ชวนรู้...

สู่อาหาร

โวหาร

หมายถึง จำนวนที่ใช้ในการสื่อความ
ซึ่งอาจจะใช้ในการพูดหรือการเขียน

ประเภทของโวหาร

๑. บรรยายโวหาร
๒. พรรณนาโวหาร
๓. เทศนาโวหาร
๔. อุปมาโวหาร
๕. สาธกโวหาร

บรรยายโวหาร

คือ การเล่าเรื่อง หรืออธิบายเรื่องราวต่าง ๆ
ตามลำดับเหตุการณ์ เขียนตรงไปตรงมา

ตัวอย่าง บรรยายโวหาร

น้ำมะพร้าวมีเกลือแร่สูงและอุดมไปด้วยแร่ธาตุ
โพแทสเซียมที่ช่วยในเรื่องควบคุมสมดุลของน้ำในร่างกายและ
ช่วยทำให้หัวใจเต้นเป็นปกติ ช่วยลดความดันโลหิต ช่วยให้
ลำเลียงออกซิเจนไปเลี้ยงสมอง ทำให้ร่างกายแจ่มใส ไม่เครียด
จึงทำให้เรารู้สึกสดชื่นกระปรี้กระเปร่า

พรรณนาโวหาร

คือ การเขียนมุ่งให้ความแจ่มแจ้ง
ละเอียดลออ ทำให้เกิดอารมณ์ซาบซึ้ง
เพลิดเพลินไปกับข้อความนั้น

ตัวอย่าง พรรณนาโวหาร

กลิ่นอายของทะเลยามค่ำคืน เนื้อทรายเม็ดละเอียดที่อยู่ใกล้กับผืนน้ำรอคลื่นกระทบเข้าหาฝั่งเป็นระลอก เสียงเกลียวคลื่นและลมทะเลที่ซัดเข้าฝั่งส่งเสียงกระทบกับสายลมไปพร้อมกับพัดพาเม็ดทรายเข้ามายังชายหาด ทำให้กลิ่นอายของน้ำทะเลที่เต็มไปด้วยความเค็มแต่แฝงไปด้วยความนุ่มนวลในเวลาเดียวกัน

เทคนิคโวหาร

คือ ลำนวน หรือข้อความที่ผู้เขียนมุ่ง สั่งสอน
ด้านคุณธรรม จริยธรรม หรือจรรโลงใจผู้อ่าน หรือ
ปลุกใจ จูงใจ ให้ผู้อ่านคล้อยตาม

ตัวอย่าง เทศนาโวหาร

ขยันหมั่นเพียร คือ ความมุ่งมั่น ไม่เกียจคร้าน
ต่อการทำสิ่งต่าง ๆ ผู้ที่มีความขยันหมั่นเพียรจะนำมา
ซึ่งความสำเร็จในชีวิต ดังนั้นเพื่อความสำเร็จในชีวิต
ถึงแม้จะเหนื่อยยากอย่างไรก็ไม่ควรท้อถอย ต้องอดทน
เพื่ออนาคตที่ดีในวันข้างหน้า...

อุปมาโวหาร

คือ การเขียนเพื่อเปรียบเทียบ โดยยกตัวอย่าง
สิ่งที่คล้ายคลึงกันมาเปรียบเพื่อให้เกิดความชัดเจน
ด้านความหมาย ด้านภาพ และเกิดอารมณ์
ความรู้สึกมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่าง อุปมาโวหาร

อสุรีผีเสื้อเหลือจะอด

แค้นโอรส**ราวกับ**ไฟไหม้มั่งสา

ช่างหลอกหลอนผ่อนผันจ้านรรจา แม้นจะว่าโดยดีมิเห็นฟัง

(พระอภัยมณี ตอน หนีนางผีเสื้อ ของสุนทรภู่)

สารกโหวหาร

คือ ลำนวน หรือข้อความที่มุ่งให้ความชัดเจนน
โดยการ ยกตัวอย่าง เพื่ออธิบาย หรือสนับสนุน
ความคิดเห็นให้หนักแน่น น่าเชื่อถือ

ตัวอย่าง สารกโواهر

น้ำคือชีวิต หากปราศจากน้ำก็ปราศจากสิ่งมีชีวิต
ด้วยเหตุที่ว่า น้ำมีหน้าที่สำคัญในร่างกาย เช่น ควบคุม
อุณหภูมิของร่างกาย รักษาปริมาณความเข้มข้นของ
ของเหลวในร่างกาย รักษาความชุ่มชื้นของอวัยวะต่าง ๆ
ในร่างกาย เป็นต้น

บรรยายโวหาร
อธิบายเหตุการณ์
ตามลำดับอย่างชัดเจน

พรรณนาโวหาร
คือ การเล่าเรื่องโดย
ใส่อารมณ์ความรู้สึก

อุปมาโวหาร
คือ การใช้ข้อความ
เปรียบเทียบให้เห็นภาพ

สาธกโวหาร
คือ การยกตัวอย่างประกอบ

เทศนาโวหาร
การชี้แนะสั่งสอน
เพื่อให้เห็นคุณและโทษ

โวหาร

ทนายโจฬหาร ผ่านอักษร

ผมตื่นแต่เช้า ล้างหน้าแปรงฟัน
แล้วจึงไปโรงเรียนกับน้อง

บรรยายไวยาหาร

คนเราเมื่อมีลาภก็เลื่อมลาภ เมื่อมียศ
ก็เลื่อมยศ เมื่อมีสุขก็มีทุกข์เมื่อมีสรรเสริญ
ก็มีนินทา เป็นของคู่กันมาเช่นนี้

เทศนาโวหาร

สถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทย

สวยงามตั้งสวรรค์

อุปมาโวหาร

เด็กน้อยคนหนึ่ง ช่วยคุณยายเก็บผัก
ไปขายที่ตลาดทุกวัน จนใคร ๆ พากัน
เรียกว่า “เจ้าหนูน้อยยอดกตัญญู”

สารกโหวหาร

ความโกรธนั้นเหมือนทะเลบ้า
คลื่นซัดเข้าสาดโครมโหมถลา

อุปมาโวหาร

เรื่องลำน้อยค่อย ๆ แล่นกลางแม่น้ำใหญ่
ผ่านลำแสงของอาทิตย์อุทัย สะท้อนเป็นภาพ
ที่น่านมองยิ่งนัก

พรรณนาโวหาร

หาดทรายที่นี้ขาวสะอาด ทรายละเอียดราวกับ
ผงแป้ง น้ำทะเลใสราวกับกระจก พระอาทิตย์ส่องแสง
จับขอบฟ้า ดุจดังแสงเงินทองจับขอบฟ้า

อุปมาโวหาร

ห้องฟ้าสีคราม มีดั่งร่ม เมฆลอยรวมตัวกัน
เป็นกลุ่มก้อน เป็นเหตุให้ฝนจะตกในไม่ช้านี้

บรรยายโวหาร

สิ่งที่หนู ๆ รอคอย

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

๑. รวบรวม โวหารประเภทต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์
๒. ตัดข้อความที่เป็นโวหารจากหนังสือพิมพ์
๓. ส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอโวหารต่าง ๆ
๔. ช่วยกันพิจารณาโวหารว่าเป็นประเภทใด เพราะเหตุใด

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

๑. แจกหนังสือพิมพ์ให้นักเรียน
กลุ่มละ ๑ ฉบับ
๒. ดูแลการทำกิจกรรม
ของนักเรียน

ใบงานที่ ๒ เรื่อง อธิบายข้อความที่เป็นโวหาร

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาเพื่อการสื่อสาร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง โวหารในงานเขียน

รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

อุปมาโวหารเป็นการเล่า แล้วหยิบเอาส่วนมาเฉลย
สุภาษิตคำคมมาเปรียบเปรย แล้วเอื้อนเอ่ยกล่าวอ้างหวังเตือนใจ
ว่ารักยาวให้บันลั่นให้ต่อ เด็กเหลือขอใครหรืออยากปราศรัย
น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่าพึ่งไพร เหมือนลูกไม้ยามหล่นไม่พ้นกอ

สมนึกธนการ

บทร้อยกรองนี้กล่าวถึง.....

.....

.....

.....

เทศนาโวหารการสั่งสอน ชี้แนะก่อนมิใช่ให้เหลือขอ
ยกเหตุผลมาพรัย้าให้พอ อย่างนะพ้อลูกอย่าด้วยปราณี
ชี้ถูกผิดให้คิดให้วิเคราะห์ เพื่อบ่มเพาะให้หยิ่งเรื่องศักดิ์ศรี
คอยเข้มงวดกวัดขันถึงเสียสติ ให้รู้ดีรู้ชั่วรู้ตัวตน

สมนึกธนการ

บทร้อยกรองนี้กล่าวถึง.....

.....

.....

.....

ใบงาน

เรื่อง

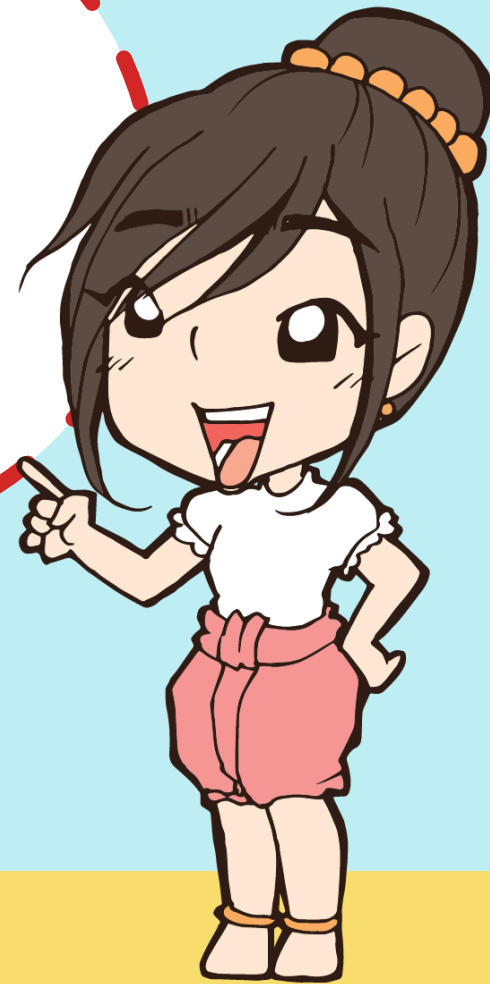
อธิบายข้อความที่เป็นโวหาร

นักเรียนทำใบงาน

เรื่อง

อธิบายข้อความที่เป็นโวหาร

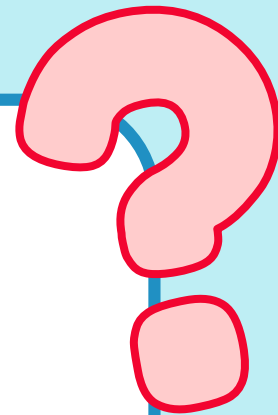
สรุปบทเรียน พากเพียรความรู้

คำถามน่าคิด พินิจพิจารณา

นักเรียนได้ประโยชน์อะไร
จากการเรียนเรื่องโวหาร

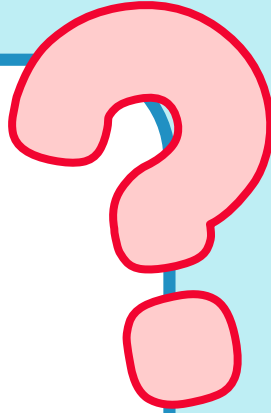
ทำให้รู้ว่าการสื่อสารจะน่าสนใจ และชัดเจนขึ้น
ถ้าเราใช้โวหารประกอบการสื่อสารอย่างหลากหลาย

คำถามน่าคิด พินิจพิจารณา

นักเรียนจะนำความรู้ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวันได้อย่างไร

- ใช้ประกอบการพูด
- ใช้ประกอบการเขียน

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง ลำนวน สุภาชิต คำพังเพย (๑)

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใ้ความรู้ เรื่อง ลำนวน สุภาชิต
๒. หนังสือเกี่ยวกับลำนวนไทย

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖